

Гарантиране на общественения ред при провеждането на спортни мероприятия

гл. ас. д-р Емануил Коларов

***Guarantees for public order during sport events:** The paper analyzes some key problems of public order maintainance during sport events in the light of Bulgarian legislation. Administrative law issues are discussed like authorities, acts, powers, competences, administrative responsibility, penalties. The legal definition is analyzed and links are shown to deeds incriminated in other laws (like Criminal Code).*

Key words: public order, administrative law, sport events.

ВЪВЕДЕНИЕ

От хилядолетия организираният спорт е предмет на човешката дейност. Също дълголетна е историята на турнирите в тази област. Създаването на архитектурни обекти в големите градове за провеждането на такива зрелищни прояви налага нуждата от мерки за поддържането на спокойствието и реда. Така въпросът за гарантирането на обществения ред при провеждане на спортни мероприятия е предмет на общественото управление още от древността.

Това е една актуална тема. У нас в последните десетилетия се отбелязва нарастваща агресия във връзка със спортните прояви (особено футболни), която следва подобни тенденции в Западна Европа (напр. Италия и Великобритания). Още през 80-те години Съветът на Европа се опитва да преодолее това явление като предлага нарочна конвенция. През 1985 е сключена Европейска конвенция за насилието и лошото поведение на зрители при спортни прояви и в частност футболни срещи, ратифицирана от България през 1996 [1]. Подобни мерки се вземат и в Европейския съюз, в който въпросите на вътрешните работи и правосъдието от 1993 насам стават предмет на третия стълб. През 1997 г. Съветът на ЕС приема Съвместно действие относно сътрудничеството в областта на обществения ред и безопасност [2] и Резолюция за предотвратяване и ограничаване на футболното хулиганство [3].

Амбициозен опит да бъде овладяна нарастващата вълна от агресия и насилие, свързани с провеждани спортни дейности у нас е приемането на специален закон, който да регулира обществените отношения в тази специфична област. Така противообществените прояви при спортни мероприятия се изваждат от приложното поле на други нормативни актове, уреждащи материята на хулиганството. Оттук спортното хулиганство, и по-специално футболното хулиганство, стават особен обект на внимание от страна на обществото, на законодателния орган и на правоприложните органи.

Опазването на обществения ред при спортни мероприятия е комплексен проблем. Той е свързан с осъществяване на дейност от различни групи органи – държавни (централни и местни) и общински. Той е и пряко свързан с дейността на организации на граждани, в които се съчетават интересите на членовете им в спорта. Комплексността произтича и от това, че в проявите на агресия и насилие вземат участие не само възрастни, но и подрастващи, което предизвиква нуждата от особен поглед към тях и към тяхното възпитание. Провеждането на спортни мероприятия с участници от различни държави изисква засилено международно сътрудничество между компетентните органи на тези страни. Целият този комплекс от проблеми налага и ефективно публично-частно партньорство.

Актуалността и комплексността на проблема с гарантирането на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия дава възможност за изследването му през призмата на различни науки, което предполага интердисциплинарен подход – педагогика, психология, социология, управление, криминология, право (административно, полицейско, наказателно). Цел на настоящото научно съобщение е да

изясни административноправните въпроси, свързани с гарантирането на обществен ред при провеждането на спортни мероприятия.

§ 1. Нормативна основа

Опазването на обществения ред при провеждане на спортни мероприятия е елемент от цялостната система от действия и мероприятия по опазване на обществен ред. Сред юридическите актове, на които се основава гарантирането му, на първо място трябва да бъде посочена Конституцията – свободата на сдружаване, правото да се изразява мнение, недопускането на упражняването на права, ако това накърнява права или законни интереси на други, функциите на Министерския съвет по опазването на обществения ред. По този начин въпросите на обществения ред влизат в предмета на конституционното право.

Отделни прояви на нарушаването на обществения ред могат да бъдат хулиганство по смисъла на Наказателния кодекс (чл. 325 НК), както и дребно хулиганство по Указ №904 за борба с дребното хулиганство (чл. 1, ал. 2 УБДХ). Така въпросите на опазването на обществения ред са и предмет на наказателното и административно-наказателното право.

През 2004 г. Народното събрание приема специален закон, който представлява специална уредба на тази материя и на свързаните с нея производства – Закон за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия (ЗООРПСМ) [4]. Според § 3 от Преходните и заключителни разпоредби на този закон УБДХ не се прилага спрямо проявите на спортно хулиганство при провеждането на спортни мероприятия. Това означава, че със ЗООРПСМ се създава самостоятелен кръг от норми, уреждащи обществените отношения, свързани с предотвратяването на спортното хулиганство. Този закон е специален и в уредената материя указът за борба с дребното хулиганство ще остане без приложение. Наказателният кодекс обаче ще бъде приложим и към проявите на спортно хулиганство, ако те съставляват престъпление. НК също ще намери приложение и към всяка друга противообществена проява, свързана с провеждането на спортното мероприятие, която представлява престъпление.

ЗООРПСМ има две основни положения във връзка с гарантирането на обществен ред – превенция и пресичане. Превенцията е свързана с предприемането на „мерки по опазването на обществения ред“ – това са онези дейности на ангажираните органи и лица, които имат за цел да предотвратят възможността за нарушаването на обществения ред при провеждането на спортно мероприятие. Пресичането е свързано с „мерките срещу противообществените прояви“ – предотвратяването на поведение на посетител на спортно мероприятие, което застрашава или нарушава обществения ред при провеждането му. Това включва действията по установяването на нарушителя, пресичане на противообществената му проява и наказването му.

Законът очертава кръгът от компетентни органи и организации, длъжностни лица и други лица, ангажирани в този процес на превенция и пресичане, както и правата и задълженията на посетителите и на техните организации. Това обхваща следните групи:

- централни държавни органи – министъра на вътрешните работи, министъра на физическото възпитание и спорта, Националната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни;
- териториални органи – органи в системата на МВР, кметове на общини, органи на Националната агенция по приходите;
- организациите, които са собственици или ползватели на спортни обекти, организациите, които организират спортни прояви;
- спортните клубове;
- посетителите и организираните групи посетители;
- съдебни органи.

Всяка от тези групи разполага с права и задължения или правомощия. Общото в тях е, че съвкупността от тези права, задължения и правомощия представляват гаранция за общественения ред при провеждането на спортната проява.

ЗООРПСМ съдържа дефиниция на понятието „противообществена проява“, в която се изброяват възможни действия в нарушение на общественения ред. Посочват се също така и принудителните административни мерки и наказанията, които се налагат при осъществяване на противообществена проява по смисъла на този закон от посетител, както и при нарушение на режима на опазването на обществения ред от собственик, организатор или друго длъжностно лице.

§ 2. Противообществена проява

Чл. 21 ЗООРПСМ дава легална дефиниция за „противообществена проява“. Това е „непристойна проява, изразяваща се в отправяне на ругатни или други неприлични изрази и жестове, които са особено вулгарни, предизвикване или участие в сбивания, нахлуване на спортния терен, унищожаване или повреждане на чуждо имущество, използване на забранени предмети, отказ да се изпълнят разпорежданията на отговорните за спортната проява лица или на полицейските органи, или друга подобна проява, нарушаваща обществения ред, която не съставлява престъпление по смисъла на Наказателния кодекс, и е извършена умишлено в спортния обект или в зоната около него преди, по време и непосредствено след спортното мероприятие, както и на отиване или на връщане от спортния обект във връзка със спортното мероприятие“.

От посочената дефиниция става ясно, че изброяването е примерно. Това дава възможност на компетентните органи и длъжностни лица във всеки конкретен случай да преценят дали е налице нарушаване на обществения ред.

Определението може да бъде съпоставено с това по чл. 1 УБДХ и с някои състави на престъпления по Наказателния кодекс. „Отправяне на ругатни“ може да бъде сравнено с обидата по чл. 146 НК и в този случай компетентните органи ще е нужно да преценят дали в ситуацията става дума за противообществена проява по ЗООРПСМ или за престъпление по НК, откъдето ще бъдат задействани и различни производства за наказване.

Известно неудобство предизвиква проявата на „неприлични изрази и жестове, които са особено вулгарни“ (курсивът мой). Не е ясно какво точно се има предвид: кое поведение е вулгарно и кое – „особено вулгарно“? Едно поведение е или неприлично (вулгарно) или не е. Освен това особено вулгарното поведение (непристойни действия) може да прекрачи границата с хулиганството по чл. 325 НК.

Проблем представлява и „предизвикване или участие в сбивания“. Тук ще трябва да се прецени степента на агресия, на нанесена телесна повреда, начина на участие в проявата, използването на предмети при сбиване и др. Също ще трябва да се преценява границата между тази проява и престъпленията по чл. 128-132 НК (телесна повреда).

„Унищожаване или повреждане на чуждо имущество“ също ще трябва да се преценява внимателно и да се направи нужното разграничаване от престъпленията по чл. 216 или чл. 330 НК.

„Използване на забранени предмети“ следва да бъде разбирано във връзка с чл. 20, ал. 1 от закона, който забранява на посетителите да внасят определени предмети.

„Друга подобна проява, нарушаваща обществения ред“ също е доста неточно. Целта на законодателя е да остави широка възможност за преценка на органите на реда, да им предостави оперативна самостоятелност, тъй като явно е невъзможно да бъдат изчерпателно изброени всички противообществени прояви, които могат да нарушат обществения ред. В такъв случай може да се направи връзка с чл. 20, ал. 2 от закона, който забранява на посетителите определено поведение. Също може да

се използва аналогия с други нормативни актове в областта на обществения ред, напр. УБДХ, ЗОБВВПИ, ЗМВР и др.

Следващият елемент от легалната дефиниция е мястото на осъществяване на проявата, за да бъде тя квалифицирана като противообществена по смисъла на този закон – в спортния обект, спортната зона, както и всяко друго място по пътя към или от спортния обект. В първите два случая мястото е конкретизирано в §1 от ПЗР на закона – обектът или съоръжението за провеждане на спортни дейности или контролната и пропускателна зона, както и район от 500 м около него. Проблем буди местоизвършването на проява извън посочените, т.е. мястото да е на отиване или на връщане от спортното мероприятие извън спортната зона. Необходимо ще бъде да се изясни непосредствената връзка между мероприятието и проявата. Иначе деянието ще попадне под режима на други закони.

И последният елемент от дефиницията е времето на извършване на противообществената проява – преди, по време и непосредствено след спортното мероприятие. Докато времето след приключване на мероприятието е определено като „непосредствено“, т.е. веднага след преустановяването му, не е посочено колко дълго е времето „преди“. Може да се предположи, че става дума за непосредствено преди началото на това мероприятие. „По време на“ би следвало да означава времето между обявяването на началото и на края на спортната проява, независимо от прекъсванията на самата спортна среща.

§ 3 Права, задължения и правомощия

ЗООРПСМ обособява три групи лица, организации и органи, на които възлага права и задължения, както и правомощия във връзка с опазването на реда при провеждане на спортно мероприятие. Това са:

- посетителите на спортно мероприятие;
- собствениците/ползвателите на спортни обекти, организаторите на спортни мероприятия и спортните клубове
- компетентните органи.

Посетителят на спортно мероприятие е физическо лице с право на достъп и намиращо се в спортната зона. Той може да се ползва от всички услуги, които собствениците или ползвателите на спортния обект, както и организаторите на спортната проява правомерно им предоставят. Не всеки находящ се в спортната зона човек е посетител по смисъла на закона, а само тези, които се намират там с цел да правомерно станат свидетели на спортната среща. Така напр. не е посетител лице с наложена забрана за посещение на спортни мероприятия в рамките на определения срок, също така лице от персонала на собственика/ползвателя или организатора, участниците в спортното мероприятие. Не е посетител също и лице с право на достъп, което не се намира в спортната зона, както и лице, което се намира в спортната зона без право на достъп.

За да може едно лице да бъде правомерно посетител на спортно мероприятие, е необходимо той да разполага с документ, удостоверяващ правото му на достъп до спортната зона. Това е *индивидуален административен акт, издаван от длъжностно лице на организатора на спортно мероприятие, с който се дава право на достъп на едно лице до спортната зона за посещение на спортно мероприятие.* От този акт възниква правото на лицето да посети спортната проява, като то е длъжно да спазва предвидените в билета разпоредби относно времето, сектора, мястото и др. Той е длъжен да представи билета за проверка при навлизане в спортната зона, да заеме определеното място, да не вреди на другите посетители и лица, както и да изпълнява разпоредженията на длъжностните лица и полицейските органи. На посетителите се забранява внасянето на определени предмети (т.нар. „забранени предмети“ – оръжие, алкохол, наркотици, бутилки, спрейове, обемисти предмети и др.) и определено поведение (напр. преодоляване на прегради, навли-

зане на спортния терен, палене на огън и др.)

Законът определя и задълженията на собствениците/ползвателите на спортни обекти, както и на организаторите на спортни мероприятия и на спортните организации. Въпреки че това са различни лица с различен статут по отношение на спорта и на спортното съоръжение, законът проявява сходство в подхода към тях по отношение на гаранциите за сигурността и реда при провеждането на спортно мероприятие. Това е така, защото най-важно в този случай е запазването на общественото спокойствие и ред, спазването на правата и свободите на гражданите. Затова, на първо място, законът предвижда всеки от тях да определи лице, ангажирано със сигурността – собствениците и ползвателите назначават отговорник по сигурността, а професионалните спортни клубове – координатор по сигурността; координаторът по сигурността на клуба домакин на срещата е ръководител на спортното мероприятие. Така при провеждането на спортно мероприятие едновременно се проявяват фигурите на отговорника по сигурността на спортния обект и координаторите по сигурността на клубовете участници в срещата. Отговорникът по сигурността е свързващото звено между координаторите на клубовете и полицейските органи и организатор на охраната на спортния обект, докато координаторите по сигурността осъществяват връзката с привържениците на своите клубове (особено организирани групи привърженици, фен-клубовете). Важно е тези лица да имат нужната подготовка за практическо действие в обстановка на нарушаване на обществения ред – законът го препоръчва за координаторите на клубовете, но това трябва да важи с още по-голяма сила за отговорника по сигурността на спортния обект. Отговорникът по сигурността организира пропускането на посетителите и контрола спрямо правото на достъп и допускането на лицата в спортната зона.

Организаторите на мероприятиято (и организирани групи привърженици) определят придружители на привържениците на спортния клуб. Законът препоръчва те да се ползват с авторитет, което е важно при повишаване на напрежението и заплаха за нарушаване на обществения ред, за да може на лицата бързо и ефективно да бъде повлияно и ситуацията да бъде овладяна. Нужна е същевременно добра координация на придружителите с координаторите и отговорника по сигурността, както и с полицейските органи. Нужна е, също така, добра подготовка в областта на опазването на обществения ред, за да могат тези лица да подпомогнат поддържането на реда. Организаторите имат възможност да отложат мероприятиято, ако съществува непредотвратима заплаха за реда или ако той е нарушен така, че животът и здравето на хората е застрашен.

Важна брънка във веригата от лица, организации и органи в гарантирането на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия е групата компетентни органи. В нея се включват централни и териториални държавни органи, полицейските органи, общински органи и съдебни органи. От тях на полицейските органи се пада тежестта за оперативното опазване на обществения ред, за предотвратяването на противобобществени прояви, за установяването на нарушенията чрез съставяне на актове, за довеждането до съда на нарушителя, за изпращането на преписката до Районния съд, за регулиране на движението около спортната зона при необходимост.

Министърът на вътрешните работи (или оправомощени от него длъжностни лица) може да налага административните наказания по ЗООРПСМ (с изключение на проявите на спортно хулиганство) чрез издаване на наказателни постановления.

Министърът на физическото възпитание и спорта (или оправомощени от него лица) може да налага принудителната административна мярка „спиране използването на спортния обект“ за определен срок (1-6 месеца или до отстраняване на нарушението), когато собственици/ползватели или организатори не осъществяват задълженията си за гарантиране на обществения ред при провеждане на спортно мероприятие в съответния обект.

Важен момент в очертаването на кръга на компетентните органи при гарантирането на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия е ролята на съдебните органи. Те осъществяват правораздавателен контрол, който се развива в следните области – наказване за противообществени прояви, контрол за законосъобразност на наказателните постановления за налагане на административни наказания, контрол за законосъобразност на административните актове за налагане на принудителна административна мярка „спиране използването на спортния обект“. Производството по наказване на проява на спортно хулиганство е едноинстанционно и се развива пред районния съд по местоизвършване. Другите административнонаказателни производства се развиват по реда на ЗАНН, а производствата относно законосъобразността на посочената принудителна административна мярка – по реда на АПК.

И накрая, изпълнението на наказанията се възлага на териториалните органи на Националната агенция по приходите (глоба), на териториалните структури на МВР – РПУ (задържане) и на кметовете на общини (безвъзмезден труд).

§ 4 Наказване

Съществена гаранция за опазване на обществения ред при провеждане на спортни мероприятия е системата от наказания, допълнена с принудителни административни мерки. Законът предвижда следните групи наказания: наказания за извършени противообществени прояви и наказания за други нарушения във връзка с опазване на обществения ред при провеждане на спортни мероприятия.

По подобие на УБДХ наказателноотговорни за извършени прояви на спортно хулиганство (чл. 21 ЗООРПСМ) са навършилите 16 годишна възраст, които са могли да разбират свойството и значението на извършеното или да ръководят постъпките си. Спрямо посочените лица могат да бъдат прилагани мерките за административна принуда и наказание. В останалите случаи отговорността се понася от родителите, попечителите или настойниците на лицето. На малолетни и непълнолетни под 16 години могат да бъдат налагани възпитателни мерки по Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

Наказанията за противообществени прояви при провеждане на спортни мероприятия са: глоба, безвъзмезден труд в полза на обществото, задържане в териториалните структури на МВР. Размерът на наказанията е прогресиращ:

Нарушение / наказание	Глоба	Задържане	Труд	ПAM
Първа проява	от 200 до 500 лв.	от 10 до 15 денонощия	-	може да бъде наложена: забрана за посещения на спортни прояви за една до две години
Повреждане / унищожаване на имущество / сбиване	от 500 до 1000 лв.	от 10 до 20 денонощия	-	налага се: забрана за посещения на спортни прояви за една до две години
Повторно извършване	от 1000 до 2000 лв.	от 15 до 25 денонощия	-	налага се: забрана за посещения на спортни прояви за две до три години, ако има предишна забрана – кумулира се с нея
От непълнолетен (16-18 г.)		до 10 денонощия	-	може да бъде наложена: забрана за посещения на спортни прояви за една до две години
Родители, настойници, попечители	от 50 до 1000 лв.	-	от 40 до 160 ч.	-

За нарушения, различни от противообществените прояви по смисъла на чл. 21,

се налага административно наказание глоба/имуществена санкция. Такива са нарушенията, извършени от:

- собственици/ползватели на спортния обект – неназначаване на отговорник по сигурността;
- организатори на спортни мероприятия – неотлагане на мероприятията при опасност за живота и здравето на гражданите, липса на добра защита на удостоверителните знаци за право на достъп до спортната зона, неопределяне на придружители на привържениците;
- спортни клубове – неопределяне на координатор по сигурността;
- отговорник по сигурността – неуведомяване на полицейските органи при установяване на нарушение, неосигуряване на охрана в спортната зона;
- ръководител на мероприятията – неизпълнение на разпореждания на отговорника по сигурността;
- посетители – препятстване на контрола, внасяне на забранени предмети, извършване на забранени действия, неизпълнение на указанията на отговорника по сигурността, на ръководителя на мероприятията, на разпорежданията на полицейските органи и на органите по пожарна безопасност, посещение на спортно мероприятие в срока на забраната;
- родители и попечители – посещение на спортно мероприятие от лицето, за което отговарят в срока на наложена му забрана.

Законът предвижда и възможността за налагане на принудителни административни мерки. Това са забрана за посещение на спортни мероприятия за определен срок и спиране използването на спортния обект за провеждане на спортни мероприятия за определен срок. Забраната за посещение на спортни мероприятия се налага от районния съд с решението за наказване на противообществена проява. Решението на съда е окончателно както в частта за наказването, така и в частта за налагането на принудителната мярка. В случаите, когато има първа противообществена проява на наказателноотговорното лице или то е непълнолетно (над 16 г.) съдът разполага с право на преценка дали да наложи тази мярка като средство за въздействие върху нарушителя. Когато проявата е извършена повторно или е свързана с участие в сбиване или уреждане на имущество, забраната се налага заедно с наказанието.

Спирането използването на спортния обект се налага с индивидуален административен акт – заповед на министъра на физическото възпитание и спорта или на оправомощено от него лице. Тези органи действат при оперативна самостоятелност и трябва да преценят целесъобразността на налаганата мярка – предотвратяване на нарушенията, извършвани от собствениците или ползвателите на спортни обекти или от организаторите на спортни мероприятия. Тези нарушения се установяват от органите на МВР и се наказват с наказателно постановление, издадено от министъра на вътрешните работи или оправомощено от него длъжностно лице. Следователно, за да може министърът на физическото възпитание и спорта (или оправомощеното лице) да наложи принудителната административна мярка за спиране използването на спортния обект, трябва да е приключило производството по налагане на административното наказание.

Макар и да не са изрично посочени в ЗООРПСМ, по, бихме могли да включим като принудителни административни мерки и възпитателните мерки по Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, налагани им за техни действия във връзка с провеждането на спортни мероприятия.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение може да се подчертае силният административен елемент в уредбата на въпросите, свързани с опазването на обществения ред при провеждане на спортни мероприятия.

От така представената правна уредба следват изводите за някои проблеми при прилагането на закона:

- Липсва отговорност при организирани групи посетители – фен-клубове, агитки и др. Уредбата на придружителите и техния отговорник в настоящия текст на закона е недостатъчна, а именно те са най-близо до посетителите и биха могли най-ефективно чрез средствата на убеждаването (а не принуждаването) да им въздействат и по този начин да ги възпират от извършване на хулиганска проява. Още повече, че при настоящата уредба отговорност за деянията на групи посетители понасят спортните клубове.
- Едноинстанционност на производството по налагане на наказанията за противообществени прояви и оставянето му само на усмотрението на районния съдия. Това противоречи на установен и утвърден принцип на административно-то правосъдие (включително и в административно-наказателното) – двуинстанционност на съдебния контрол. Това е също в противоречие и с правата на човека за ефективни правни средства за защита – едно важно постижение на модерното международно и европейско право. Едноинстанционността на наказването по УБДХ (чл. 7, изр. 1 – „не подлежи на обжалване“) бе обявена за противоконституционна от Конституционния съд през 2011 [5]. Може да се направи аналогия с текста „е окончателно“ от чл. 34, ал. 1 ЗООРПСМ по отношение на решението на районния съдия.

Понастоящем е внесен проект на Министерския съвет за закон за изменение на ЗООРПСМ, който е в процес на обсъждане в Народното събрание. Някои от предлаганите изменения са следните:

- Въвеждането на фигурата на „стюардите“ към професионалните спортни клубове с изискване към лицата, които могат да осъществяват такава дейност (напр. преминаването на специализирано обучение за опазване на обществен ред при спортни мероприятия), както и разполагат с конкретно определени правомощия;
- Задължително заснемане на поведението на посетителите;
- Разширяване на дефиницията за спортно хулиганство;
- Налагане на принудителната административна мярка „забрана за посещаване на спортни мероприятия“ винаги съвместно с наказанието, както и увеличаване на срока на забраната до пет години;
- Задължително информиране на прокуратурата за всяка преписка;
- Двуинстанционност на производството – възможност за обжалване на решенията на районния съд пред окръжния съд.

Видно е, че държавата и обществото се нуждаят от ясно уреждане на правата, задълженията и правомощията на веригата от лица, организации и органи, свързани с организирането и провеждането на спортни мероприятия. В процеса на превенция и пресичане на прояви на спортно хулиганство е необходимо да бъдат съблюдавани честта, достойнството, правата и свободите на гражданите.

Комплексът от въпроси, свързани с гарантирането на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия е интересен и предполага по-нататъшни изследвания в различни научни области, за да се постигне по-висока ефективност при превенцията.

ИЗТОЧНИЦИ

- [1] Обн., ДВ, бр. 82 от 1996 г.
- [2] Публ., ОВ на ЕО L 147 на 05.06.1997 г.
- [3] Публ., ОВ на ЕО С 193 на 24.06.1997 г.
- [4] Обн., ДВ, бр. 96 от 2004 г.

[5] Решение на КС №3 от 4.5.2011 по к.д. 19/2010, обн., ДВ, бр. 38 от 2011 г.

За контакти:

Гл.ас д-р Емануил Коларов, Катедра “Публичноправни науки”, Юридически факултет, Русенски университет “Ангел Кънчев”, тел.: 082-888434, e-mail: ekolarov@uni-ruse.bg

Рецензент: проф. д-р Димитър Костов